

HANDLINGSPLAN MOT MOBBING FOR BLÅFJELL BARNEHAGE

Her i Blåfjell barnehage har vi nulltoleranse for mobbing!

Høsten 2016

INNHold

1. Innledning

2. Definisjon på mobbing

3. Mål for barnehagens arbeid mot mobbing

4. Dette ønsker vi for barna våre i Blåfjell

5. Forebyggende arbeid

6. Voksne i barnehagen

7. Avdekkende

8. Tiltak når mobbing oppstår

- 8.1 Tiltaksplan når mobbing skjer
- 8.2 Referat fra møte vedrørende mobbing i barnehagen
- 8.3 Sjekkliste 1 – Barnehagens oppvekstmiljø – Voksnes forhold til barna
- 8.4 Sjekkliste 2 – Barnehagens oppvekstmiljø – Miljøet i barnehagen

9. Litteraturliste

1. Innledning

For å forebygge mobbing skal barnehagen jobbe aktivt for å gi barn et godt omsorgs – og læringsmiljø i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar, og gi en etisk oppdragelse i samarbeid med foreldrene.

Rammeplanen uttrykker at barnehagen... *har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av diskriminering og mobbing* og sier videre at... *sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing*. I barnehagen skal barna være en del av et trygt fellesskap. Her skal de erfare i samspill med andre og utvikle sosial kompetanse.

Utdanningsdirektoratet har publisert veilederen «Barns trivsel – voksnes ansvar». Denne handler mye om arbeidet med å skape et godt psykososialt miljø hvor barna kan utvikle seg i trygge omgivelser med utfordringer tilpasset enkeltbarnet. Sentralt er omtalen av hvordan de voksne støtter barna når de deltar i barnehagehverdagen, bygger relasjoner til hverandre, inngår i samspill, leker og knytter vennskapsbånd.

Miljøet i barnehagen analyseres jevnlig og tiltak settes i gang dersom mobbing blir påvist. Mobbing som tema og barnehagens arbeid med det psykososiale miljøet, bør inngå i barnehagens årsplan. Denne handlingsplanen mot mobbing skal være forebyggende, avdekkende og foreslå tiltak som skal gjøres hvis mobbing oppdages.

2. Definisjon på mobbing

Mobbing er når en person eller en gruppe personer gjentatte ganger og over tid, plager et eller flere offer, og det er et skjevt maktforhold mellom de som mobber og de som blir mobbet. Mobbingen kan arte seg som fysisk/psykisk plaging, trakassering, trusler, erting, håning, negativ omtale / tiltale, utestenging og / eller ignorering over tid.

Det er ikke mobbing ved vilkårlig erting, enkelt episoder med konflikter eller slåssing, enkelt tilfeller av utestenging m.m. Dette er slikt som kan forekomme i barns lek, og som oftest ordnes dette opp i, etter hvert og uten problemer for noen av partene.

Eksempel: Når et barn sier eller gjør noe og ser at den andre blir lei seg og dermed stopper med det han / hun sier eller gjør, er det ikke mobbing.

Det er derimot mobbing om barnet utnytter gråten eller sårbarheten og fortsetter sin adferd. Det et barn kan reagere kraftig på, kan prelle av på et annet.

3. Mål for barnehagens jobbing mot mobbing

1. Vi skal skape et godt oppvekstmiljø hvor barna opplever tilhørighet, mestring og glede
2. Vi skal være gode rollemodeller for barn og foreldre
3. Vi skal være til stede og støttede i lek, inkludere og veilede.
4. Vi skal se barna, vise at akkurat dens meninger betyr noe, og at barnet er et viktig individ i barnegruppen.
5. Vi skal ta barn på alvor

4. Dette ønsker vi for våre barn i barnehagen

1. Barna skal få mulighet til å bli den beste utgaven av seg selv
2. Barna skal få oppleve trivsel, tilhørighet, mestring og glede
3. Barna skal lære seg at alle er forskjellige, men like mye verdt.
4. Barna skal tørre å stå imot gruppepress og sette grenser for seg selv.
5. Barna skal kunne hevde seg selv, sine meninger og sine følelser på en god måte
6. Barna skal kunne ta kontakt/initiativ på en positiv måte, til både barn og voksne

**Det du tror om meg,
Slik du er mot meg,
Hvordan du ser på meg,
Hvordan du gjør mot meg,
Slik blir jeg!**

M. Jennes

5. Forebyggende arbeid

I barnehagen er **forebyggende** arbeid den enkleste måten å bekjempe mobbing på. Gjennom tidlig og systematisk styrking av barns sosiale kompetanse får barn viktig kunnskap om seg selv, hvordan de knytter kontakter på en positiv måte og hvordan de skal forholde seg til andre.

For å kunne gi barnet gode og nødvendige kunnskaper og ferdigheter i sosial kompetanse, er barnehagen avhengig av å ha modne, kompetente voksne. Det vil si voksne som er trygge på seg selv, bevisste på egne kvaliteter og som er sosialt kompetente. Voksne som arbeider med barn må ha gode kunnskaper om barns utvikling og hva en må gjøre for å hjelpe og støtte barn i den utviklingen.

Vi i barnehagen har en viktig rolle i det å legge til rette for å fremme vennskap mellom barna og forsøke å fange opp slik at ingen faller utenfor fellesskapet. Vennsksapsrelasjoner fører til at barn i mindre grad blir utsatt for mobbing, det beskytter mot mobbing.

Lek er viet mye tid i Blåfjell barnehage, opplevelser i leken er viktig for barnas tilegnelse av sosial kompetanse. Voksnes observasjoner og aktiv deltakelse i leken er nødvendig for å oppdage eventuelle utvikling av uheldige samspillsmønstre. Noen barn er flinkere til å leke enn andre, og mange leker krever også erfaring og øvelse. Det kan da være nødvendig at en voksen går inn i leken for å gi den variasjon og nye impulser både i forhold til leke temaer og uheldige maktmønstre.

Som voksne i barnehagen og foreldre/foresatte er det viktig at vi voksne er bevisste i våre handlinger og da er det blant annet:

VIKTIG Å TENKE GJENNOM

- Hvordan ville du ha likt at ditt barn er det eneste som ikke blir bedt i bursdag?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn overses/omtales negativt av andre foreldre?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn blir diskutert rundt andres middagsbord?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn blir kommentert negativt i garderoben mens det hører på?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn blir «syndebukk» selv om det ikke er tilstede?
- Hvordan ville du ha likt at ditt barn aldri blir bedt med andre hjem?

Tenk gjennom hvordan en snakker om barn, ansatte og andre foreldre i barnehagen vår. Ta opp ting med personalet når det er noe dere vil vite, gjerne over telefon eller avtal et møte, slik at ting som ingen andre bør høre blir tatt opp med flere ører tilstede.

6. Voksne i barnehagen

- Sikrer at alle barn deltar i lek ved å hjelpe barn til å mestre lekekoder og -ferdigheter som gjør at de får innpass i lek med andre
- Sikrer fellesskapsopplevelser der vennskap kan prøves ut og befestes
- Hjelper barn til god selvfølelse og mestringsopplevelser – hvert barn er unikt
- Har fokus på og bidrar til å utvikle barns sosiale ferdigheter som empati, selvkontroll, selvheldelse og lek, glede og humor. Sosial kompetanse = lykkes i å omgås andre
- Bygger relasjoner voksen-barn og støtter barna når de bygger relasjoner til hverandre
- Er varme og grensesettende (autoritative voksne)
- Setter ord på følelser
- Hjelper barnet med sinnemestring/ aggresjonskontroll
- Igangsetter lek og bidrar til å utvikle den
- Har oversikt over områder der barn oppholder seg
- Formidler verdier som respekt og toleranse, fellesskap, omsorg og medansvar
- Lærer barn konfliktløsning ved å bl.a. gi barna ulike handlingsalternativ
- Er tilstedeværende og deltakende når barn er sammen, bl.a. i lek

7. Avdekkende

Mobbing kan være vanskelig å oppdage og man skal være observante på endringer av barns adferd. Det kan ofte være et tegn på at noe er galt. Ved at hjem og barnehage har et tett samarbeid og en god dialog vil det være lettere å fange opp endringer hos barnet tidlig. Foreldrene/foresatte ser barna sine i andre settinger enn ansatte i barnehagen og partene kan på den måten utfylle hverandre.

De voksne i barnehagen skal ha fokus på mobbing og avdekking av dette gjennom:

- Å kartlegge miljøet
- Å reflektere og diskutere
- Vektlegging av voksenrollen
 - Tilstedeværende voksne
 - En aktiv og tydelig voksen
 - Gode relasjoner
- Åpenhet om enkeltbarn
- Systematisk observasjon av barn
- Barnesamtaler
- Foreldresamtaler
- Bruke resultater fra brukerundersøkelser

8. Tiltak når mobbing oppstår

Når mobbing avdekkes iverksettes tiltaksplanen:

- Dersom mobbing er oppdaget skal pedagogisk leder og daglig leder informeres.
- Samtaler med barna
- Foreldrene til offer og mobber informeres umiddelbart og kalles inn til samtale
 - Møte med foreldre hver for seg eller sammen (kommer an på saken), bli enige om tiltak som skal gjøres for å stoppe mobbingen.
- De ansatte informeres, og blir oppfordret til å observere de involverte barna, utarbeide felles strategi blant de ansatte ved gjentakelse av mobbingen.
- Vurdere å informere hele barnegruppa.
- Vurdere å opprette et sosialt nettverk rundt offeret.
- Vurdere å ta saken opp i tverrfaglig team.
- Evaluering etter 1-2 uker. Eventuelt videre tiltak.
- Oppfølgingssamtaler med de involverte barna.
- Oppfølgingssamtaler med foreldrene.
- Evaluering videre en gang pr. måned inntil saken er løst.

**En ring av gull,
en riktig stor
med plass til alle hender.
Der ingen er størst,
der ingen er minst,
der ingen er først,
der ingen er sist.
Vi holder fast
så alle kjenner
at ringen er smidd
av gode venner**

8.1 Tiltaksplan når mobbing skjer

Det skal skrives referat fra alle møter.

Tiltak	Ansvar	Gjennomført Sign. og dato
1) Den som observerer mobbing informerer ped.leder straks. Tas opp på nærmeste avdelingsmøte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd. Hva har barna/barnet gjort? Hvordan har de voksne forholdt seg? Bli enige om tiltak videre.	Den som observerer/ oppdager mobbing. Alle	
2) Snakk med barna om det som har skjedd. Her må det tas stilling til om barna skal snakkes med hver for seg. Be barna komme med et forslag til hva vi kan gjøre videre. Sammenfatt barnas forslag med de personalet har kommet fram til.	Ped.leder Eventuelt ansatt som står barna nærmest.	
3) Samtale med foreldre til alle parter	Ped.leder	
4) Informasjon til hele personalet.	Daglig leder	
5) Evaluerings av hvordan det går etter 1-2 uker. Eventuelt videre tiltak.	Ped.leder/ Øvrig personale	
6) Oppfølgingssamtaler med barna. Hvordan går det?	Ped.leder Eventuelt ansatt som står barna nærmest.	
7) Oppfølgingssamtaler med foreldre.	Ped.leder	
8) Evaluerings videre kontinuerlig. Min. 1 gang pr. mnd/ oftere ved behov	Ped.leder	

8.2 Referat fra møte vedrørende mobbing i barnehagen.

Skjemaet skal ligge i barnets mappe (eventuelt kopi til foresatte)

Møtedato: _____ År: _____

Tilstede på møtet: _____

Hva saken gjelder	Tiltak videre	Ansvar

Dato for neste oppfølgingsmøte: _____ År: _____

Sortland, den: _____

Underskrift ansatte

Underskrift ansatte

Underskrift foreldre

Underskrift foreldre

8.3 Sjekkliste 1- Barnehagens oppvekstmiljø

Voksnes forhold til barna

Spørsmål	JA-alltid	JA-oftest	Nei-sjelden	Nei-aldri
Er voksne i Blåfjell barnehage anerkjennende og støttende i forhold til barns initiativ?				
Blir alle barn lagt merke til i like stor grad, uavhengig av type personlighet? (Innadvendt/ utadvendt)				
Får noen barn stadig positiv oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn?				
Får noen barn stadig negativ oppmerksomhet fra oss voksne – mer enn andre barn?				
Kan en se at det har blitt et «mønster» i at vi voksne har lettere for å tro på noen barns forklaring på konflikter enn andre i gruppa?				
Er det noen barn i gruppa som vi voksne tar mer kontakt med - finner på flere aktiviteter med enn andre barn?				
Er det noen barn i gruppa som vi voksne tar lite kontakt med – og sjelden tar initiativ til aktiviteter med?				
Klarer vi å involvere alle barna i fellesskapet – f.eks. praten rundt bordet ved måltider?				
Har vi voksne større tålmodighet med enkelte barn i gruppa enn andre, når det gjelder å følge dem opp/ hjelpe dem?				
Blir noen barn raskere avbrutt/ avvist av oss voksne enn andre når de tar kontakt med oss?				
Er alle voksne bevisst på at barn ikke alltid klarer å skille spøk/ ironi? (Være forsiktig med bruk av ironi i fht. Barn som ikke forstår dette.)				

8.4 Sjekkliste 2 – Barnehagens oppvekstmiljø

Miljøet i barnehagen

Spørsmål	JA- alltid	JA- oftest	Nei- sjelden	Nei- aldri
Er miljøet i vår barnehage preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse, varme og respekt?				
Er samspillet barna imellom preget av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?				
Er det en trygg og avslappet tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede?				

Sjekkliste 1 og 2 om barnehagens oppvekstmiljø, skal jevnlig være et diskusjonsgrunnlag i personalgruppen, på avdelingsmøter, personalmøter m.m.

Er vår barnehage der vi vil den skal være i fht. Oppvekstmiljø?

Litteraturliste

For de voksne:

- Kari Lamer: Sosial kompetanse. Teoribok, håndbok
- Myrna B. Shure: JEEP (Jeg er en problemløser)
- Berit Bae: Det interessante i det alminnelige
- Reidar Pettersen: Mobbing i barnehagen
- Jesper Juul: Det kompetente barn
- Jesper Juul: Fra lydighet til ansvarlighet
- Jesper Juul: Diverse videoer
- Barne og fam.dept. 2002: Mobbing i barnehagen
- Kari Pape: Fra ord til handling – fra handling til ord
- Ingrid Lund: «De er jo bare barn»
- Ingrid Lund og Anne Helgeland: Mobbing i barnehagen
- Utdanningsdirektoratet: Barns trivsel- voksnes ansvar

For barna:

- Tor Åge Bringsværd: Karsten liker å danse
- Tor Åge Bringsværd: Ruffen – sjøormen som ikke kunne svømme
- Tone Lie Bøttinger: Min storebror apen
- Paul Leer Salvesen: Fy Fabian
- Ann De Bode: Det er alltid meg de skal ta
- Lena Klefeldt: Otto og Joppa
- Mats Wanblad: Lilleving
- Ulf Nilsson: Den lille gutten og løven
- Per Christian Jersild: Hymir
- Kari Saanum: Herr Alkabars nese
- Gunn-Britt Sundstrøm: Gutten i supermanddrakten
- Else Ferden: Den stygge drageungen
- Birgitta Stenberg: Billy og sinte Lotta
- Birgitta Stenberg: Bjørn drar på landet
- Gunder Andersson: Martins sommer
- Trond Brønne: Petter og månen
- Eva Eriksson: Den nye jakka
- Gunilla Bergstrøm: Albert og udyret
- Gunilla Bergstrøm: Hvem kan redde Albert Åberg
- Ursula Kirchberg: Selim og Susanne
- Egon Mathiesen: Katten med de blå øynene
- Mette Cecilie Newth: Lille Skrekk